

INTERNATIONAL WEEKLY

№ 3

16.02.2017 – 28.02.2017

Foreign
Policy
Research
Institute

**Видання "INTERNATIONAL WEEKLY"
здійснюється за підтримкою
ФОНДУ ФРІДРІХА НАУМАННА ЗА СВОБОДУ
та Центру інформації та документації
НАТО в Україні**

Friedrich Naumann
STIFTUNG **FÜR DIE FREIHEIT**

ЗМІСТ

Україна – Європейський союз	3
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	3
<i>Мюнхенська конференція з безпеки: російська агресія в Україні як основний чинник порушення статус-кво в Європі</i>	3
Інші події в ЄС	5
Мюнхенська конференція: ФРН та США зробили програмні заяви.....	5
Генсек ОБСЄ про «паспорти» окупантів Донбасу: Росія зробила крок назад від і без того далекої мети.....	5
Великобританія: Палата лордів починає дебати щодо законопроекту про механізм «Брекзиту».....	6
Україна – НАТО.....	7
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	7
<i>Перспективи НАТО у часи президенства Трампа</i>	7
Євроатлантичний процес в Україні	9
ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПРОВІВ ЗУСТРІЧ З ГЕНЕРАЛЬНИМ СЕКРЕТАРЕМ НАТО	9
Президент затвердив Концепцію вдосконалення інформування громадськості про співробітництво України з НАТО на 2017 – 2020 роки.....	9
НАТО у фокусі тижня	11
Мюнхенська безпекова конференція: пост правда, пост захід, пост порядок.....	11
Зовнішня політика	13
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	13
<i>Зовнішньополітичні пріоритети України в умовах війни</i>	13
Двосторонні відносини.....	15
США	15
РУМУНІЯ	15
ШВЕЦІЯ	16
КАНАДА.....	16
Опір російській гібридній війні.....	17
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	17
<i>Загострення гібридної інформаційної війни в Україні: маніпулювання паспортами, листами та окупованими територіями</i>	17

Україна – Європейський союз

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Мюнхенська конференція з безпеки: російська агресія в Україні як основний чинник порушення статус-кво в Європі

17-19 лютого у столиці Баварії відбулася Мюнхенська конференція з питань безпеки. 53-тя зустріч у Мюнхені зібрала світових лідерів, військових, політиків та експертів найвищого рівня. Основною темою цьогорічної конференції стала доповідь «Пост-права, пост-Захід, пост-порядок?» Топовими темами для обговорення стали питання основних викликів і загроз, які підривають сучасний світовий порядок. Серед них: майбутнє трансатлантичних відносин, російська агресія в Україні, відносини Заходу і Росії, ситуація на Близькому Сході, Північній Кореї, а також, питання кібербезпеки, екстремізму, тероризму та ін.

У зв'язку з відомими подіями на Донбасі та в Криму, вперше наша держава потрапила до основних обговорюваних тем на Мюнхенській конференції ще у 2014 році. Тоді Україна отримала підтримку світових лідерів у той час як міністр закордонних справ РФ Сергій Лавров звинуватив Захід у «підтримці жорсткого повстання в Україні». З того часу, по своїй суті, риторика як демократичних світових лідерів так і Кремля щодо України не змінилася. ***Що змінилося, так це усвідомлення самої Європи про небезпеку яку несе Росія не тільки європейським країнам та їх цінностям, а й взагалі світовому міжнародному порядку.*** Нехтування міжнародного права, договорів, агресивна зовнішня політика та інформаційна агресія РФ показали усю сутність путінського режиму і його небезпеку для світу.

Варто відмітити, що про Україну йдеться у згаданому програмному документі під назвою «Пост-права, пост-Захід, пост-порядок?» Тут вказується, що попри зменшення міжнародної уваги, конфлікт на Сході України ще не завершився і, водночас, «все більше політиків спекулюють на тому, щоб скасувати санкції щодо Росії». [1]

Про чітку позицію щодо підтримки України свідчить ряд заяв світових лідерів. У своєму вступному слові голова Мюнхенської конференції Вольфганг Ішінгер. «В останні дні ми бачили нову, сильнішу риторика Сполучених Штатів на адресу Москви, наприклад, щодо її неповаги до України через Крим. Чи буде такий зсув тривалим?» - запитав Ішінгер. [2] У свою чергу Віце-президент США Майк Пенс заявив, що США підтримує Євросоюз і НАТО. «Ми повинні закликати Росію до відповідальності і вимагати, щоб вона поважала мінські Угоди, і почала

деескалацію насильства на сході України», - сказав Пенс. [3] Окрім того, на зустрічі з Президентом Петром Порошенко, Пенс відмітив, що Україна залишається серед основних пріоритетів політики Білого Дому.

Німецький канцлер Ангела Меркель зазначила, що анексія Криму порушила ключовий принцип територіальної цілісності. «Ми маємо діяти дуже рішуче, аби зберегти світовий порядок. Ми ще не виконали усі вимоги Мінських угод, але Мінськ лишається базою для нашої співпраці», – сказала політик. На її думку, попри невиконання Мінських угод, це єдиний варіант врегулювання ситуації на Донбасі. Вона наголосила, що дії Росії в Україні – неприйнятні, а сама анексія Криму збільшила роль НАТО для європейської безпеки та закликала Альянс посилити східний фланг. [4]

Міністр закордонних справ Великої Британії Борис Джонсон розпочав промову із висловлення «стовідсоткової підтримки України». Закликаючи «триматися наших цінностей», він вкотре нагадав, що Захід має бути стійким у накладанні санкцій, якщо одна країна «анексувала частину території іншої країни». [5]

Заява міністра закордонних справ Росії Сергія Лаврова мала застережливий характер. «Росія не шукає конфліктів ні з ким, але завжди буде здатна захистити свої інтереси. Наш безумовний пріоритет домогтися своєї мети через діалог, пошук згоди на основі взаємної вигоди», – наголосив він. [6]

Також у рамках конференції відбувся український ланч, де виступив колишній генсек НАТО Андерс Фог Расмуссен. «Основна проблема в тому, щоб переконати адміністрацію США в тому, що Америка стане великою лише тоді, коли Україна буде сильною. Україні потрібна військова підтримка, надання оборонного озброєння. Друзів не можна зраджувати і кидати, їм необхідно допомагати», - підкреслив Расмуссен, обігруючи передвиборче гасло президента США Дональда Трампа «Зробимо Америку знову великою». [7]

Загалом, Мюнхенська конференція була успішною для України і дала позитивні сигнали, однак не дала конкретних шляхів вирішення кризової ситуації на Сході. Ще раз було констатовано, що альтернативи Мінським домовленостям не існує. Однак, варто брати до уваги те, що європейські країни переживають більше за власні кордони і цілісність та не хочуть щоб порушувався статус-кво в Європі, а Україна у певній мірі є ключем до цього. Україна є єдиною країною в Європі, де йде фактична війна, як би її не називали. Хоч ЄС не хоче йти на відкриту конфронтацію з Росією і боїться її, все ж таки за результатами Мюнхенської конференції бачимо послідовну підтримку України. Незважаючи на безліч викликів, які нині стоять перед Європою, Україна можна вважати певним форпостом що тримає оборону її східного флангу. Тому, підтримувати Україну є життєво необхідним для самозбереження самої Європи. Важливою для нас стала заява високого представника США. Нарешті ми бачимо чітку позицію підтримки України Вашингтоном і засудження російської окупації. І, мабуть, це стало деякою несподіванкою для Росії, про що свідчить подальша реакція Кремля. У кулуарах навіть з'явилася ідея залучити США до «нормандської» зустрічі по врегулюванню конфлікту на Донбасі.

Окрім того, Мюнхенська безпекова конференція показала, що відбулося переосмислення самої глобальної стратегічної ситуації та розстановки сил у світі, переосмислення основних викликів і загроз хоча і ще не напрацьовано чітких шляхів їх подолання.

1. <http://www.eventanizer.com/MSC2017/MunichSecurityReport2017.pdf>
2. <http://www.bbc.com/ukrainian/news-39014171>
3. <https://www.rbc.ua/ukr/news/myunhenskaya-konferentsiya-2017-glavnye-voprosy-1487255585.html>
4. http://24tv.ua/merkel_zrobila_zayavu_shhodo_aneksiyi_krimu_n783682
5. <http://tyzhden.ua/World/185785>
6. http://24tv.ua/rosiya_zavzhdi_bude_zdatna_dati_vidsich_lavrov_n783712
7. <https://www.rbc.ua/ukr/news/myunhenskaya-konferentsiya-2017-glavnye-voprosy-1487255585.html>

Інші події в ЄС

Мюнхенська конференція: ФРН та США зробили програмні заяви

17.02.2017

Урсула фон дер Ляєн закликала США брати на себе більше глобальних зобов'язань. ФРН теж має взяти на себе більший тягар у НАТО, вважає міністерка. Її американський колега запевнив у збереженні партнерства США і Європи. Міністерка оборони Німеччини Урсула фон дер Ляєн (Ursula von der Leyen) на відкритті Мюнхенської конференції з безпеки у п'ятницю, 17 лютого, закликала до захисту свобод, різноманіття та способу життя західного світу.

За її словами, звичка покладатися на "американських друзів" більше не працює. Міністерка застерегла Вашингтон від спроб руйнування європейської єдності, яка, за її словами, вигідна і Сполученим Штатам. Вона закликала США взяти на себе більше глобальних зобов'язань, тоді як ФРН теж має взяти на себе більший тягар у НАТО,

Вона порушила і питання можливої співпраці США із Росією. На думку фон дер Ляєн, Білий дім не може стригти під один гребінець союзників у НАТО та тих, хто "відкрито сумнівається у наших цінностях, кордонах та міжнародному праві", цитує її агенція АФР. Вона закликала не діяти "через голову партнерів у двосторонніх переговорах", а працювати разом задля встановлення надійних зв'язків з Росією. Слова фон дер Ляєн пролунали на тлі занепокоєння Європи щодо нової оборонної політики президента США Дональда Трампа.

У свою чергу, міністр оборони США Джеймс Меттис спробував заспокоїти союзників у Європі. Він заявив, що зв'язок між Європою та Америкою є "найсильнішим бастионом" проти нестабільності на насильства. Він висловив очікування щодо посилення співпраці, зокрема у протистоянні тим, хто "нападає на невинних чи на наші демократичні процеси та свободи". Він також вказав на "дугу нестабільності" на периферії Європи та закликав збільшити внески на колективну оборону.

DW Україна

Генсек ОБСЄ про «паспорти» окупантів Донбасу: Росія зробила крок назад від і без того далекої мети

20.02.2017

Генеральний секретар Організації з безпеки і співпраці в Європі Ламберто Дзаннієр заявив, що рішення Росії визнавати "паспорти", що видаються установами сепаратистів на окупованій частині Донбасу, зашкодить можливостям зміцнити перемир'я.

Цей крок Росії став кроком назад від і так «дуже далекої» мети зупинити війну на Донбасі, сказав Дзаннієр в інтерв'ю Радіо Свобода на полях Мюнхенської конференції з безпеки. Читайте також Визнанням документів "Л/ДНР" Кремль кидає кістку для заспокоєння окупованих територій – Фріз Цей крок ускладнить виконання мінських домовленостей, сказав Дзаннієр і також наголосив, що рішення визнавати такі «документи», «звичайно ж, фактично означає... визнання й тих, хто видає ці «документи». Як повідомляв УНІАН, 18 лютого президент РФ Володимир Путін підписав указ про визнання в Росії «документів», «виданих громадянам України та особам без громадянства, які проживають на територіях окремих районів Донецької та Луганської областей України, до політичного врегулювання ситуації в цих районах». Президент України Петро Порошенко заявив, що це рішення є черговим доказом російської окупації і порушенням міжнародного права.

УНІАН

Великобританія: Палата лордів починає дебати щодо законопроекту про механізм «Брекзиту»

20.02.2017

Верхня палата британського парламенту (Палата лордів) у понеділок має розпочати розгляд дискусійного законопроекту, що дозволив би прем'єр-міністрові Терезі Мей ввести в дію механізм виходу країни з Європейського союзу. Очікується, що дебати 20 лютого у Палаті лордів стануть наступними після затвердження раніше цього місяця відповідного законопроекту в нижній палаті британського парламенту, Палаті громад.

Консервативна партія і прем'єр Мей не мають більшості в Палаті лордів, тому не виключена можливість внесення поправок до законопроекту. Очікується, що такою поправкою може стати норма, спрямована на надання громадянам ЄС в Великобританії гарантованих прав після Brexit. Ще одна ймовірна поправка може стосуватися вимоги до парламенту провести голосування про остаточну угоду стосовно Brexit.

Тереза Мей повідомила, що планує запуснути статтю 50-ту Лісабонського договору до кінця березня. 50-та стаття договору ЄС передбачає 2 роки на переговори про умови припинення членства країни в організації.

Радіо Свобода

Україна – НАТО

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Перспективи НАТО у часи президенства Трампа

Останнім часом точилися дискусії серед світових лідерів та політичних експертів, щодо політики нової адміністрації Трампа по відношенню до НАТО. Як відомо Президент США, ще під час своєї передвиборчої кампанії не раз заявляв, що структура НАТО застаріла як така, і не здатна протистояти сучасним викликам безпеки. Також він ставив під сумнів один з найважливіших стовпів договору НАТО, що напад на одного члена Альянсу розглядатиметься як напад на всіх. Це викликало деяку стурбованість членів Альянсу в Європі, оскільки Штати відіграють визначну роль у функціонуванні НАТО.

Очевидно, Президент США на той час не вникав глибоко у діяльність НАТО та його роль у забезпеченні колективної безпеки, так-як це зовсім не цікавило пересічного американця. Однак, нині ми бачимо зсув інтересів адміністрації Трампа на користь Альянсу. Про це свідчать заяви вищого керівництва США. Наприклад, міністр оборони США Джеймс Меттіс під час першого візиту до штаб-квартири НАТО у Брюсселі на новій посаді заявив: «Альянс залишається наріжним каменем для Сполучених Штатів і всього трансатлантичного співтовариства. Ми - разом. Президент Трамп вже чітко заявив про свою сильну підтримку НАТО».[1]

Пізніше на Мюнхенському саміті Майк Пенс відмітив, що США твердо підтримують НАТО і будуть непохитними у виконанні своїх зобов'язань в рамках трансатлантичного Альянсу. Остаточною крапкою у позиції США щодо НАТО стала заява самого Президента Трампа. 28 лютого, виступаючи перед Конгресом, Дональд Трамп висловив свою рішучу підтримку НАТО. «Ми потужно підтримуємо НАТО, Альянс, який було вигартовано на основі зв'язків вибудованих у ході двох світових воєн, які перемогли фашизм, та Холодної війни, яка поклала край комунізму», - підкреслив Трамп. При цьому президент США відзначив важливість посилення країнами-членами НАТО витрат на оборону.

Президент США наголосив на тому, що зовнішня політика його адміністрації «закликає до прямої, активної та продуманої участі у світових процесах». «Саме американське лідерство, що базується на наших життєво важливих безпекових інтересах є тим, що ми поділяємо із нашими союзниками в цілому світі», - підкреслив Трамп.

«Америка хоче знаходити нових друзів та створювати нові партнерства, там де наші інтереси співпадають. Ми хочемо гармонії та стабільності, а не війни та

конфлікту», - відзначив Трамп. Президент Америки також наголосив, що США будуть поважати суверенітет інших країн.[2]

Деякі аналітики відзначають, що зміна риторики Трампа продиктована його бажанням відмежувати себе від загальної думки, що Росія має на нього вплив. Іншим фактором може бути тиск на нього з боку Конгресу. Проте, хочеться вірити, що в адміністрації Трампа переміг здоровий глузд та професіоналізм фахівців міжнародників.

Таким чином, аналізуючи основні меседжі Вашингтону щодо НАТО, можна прогнозувати подальше повномасштабне функціонування Альянсу, альтернативи якому у сучасних умовах не існує. Однак, Америка вимагає виконувати фінансові зобов'язання членів Альянсу і витратити на оборону не менше ніж 2 % від ВВП країн-членів. Очевидно, США використовуватимуть усі важелі впливу, аби досягнути цієї мети. Цілком можливим є варіант підтримки Вашингтоном ініціативи яку озвучив Вольфганг Ішінгер на Мюнхенській конференції.[3] Основна її ідея полягає у збільшенні витрат на оборону до 3 %. Ця сума повинна включати кошти на розвиток та дипломатичну і гуманітарну підтримку, яка, таким чином, стає частиною військового бюджету. Судячи з усього, НАТО надалі дотримуватиметься «принципу анаконди» і посилюватиме свою морську присутність у Чорноморському регіоні та на Півночі Європи для блокування Росії. Також, слід очікувати ще більшого посилення східного флангу НАТО.

1. <http://www.eurointegration.com.ua/news/2017/02/15/7061703/>
2. <http://ukrainian.voanews.com/a/tramp-promova-kongres/3744750.html>
3. https://www.wsws.org/en/articles/2017/02/16/isch-fi6.html?view=article_mobile

Євроантлантичний процес в Україні**Президент України провів зустріч з Генеральним секретарем НАТО****18.02.2017**

Президент Петро Порошенко, у рамках робочого візиту до Німеччини, провів зустріч з Генеральним секретарем НАТО Єнсом Столтенбергом.

Глава держави поінформував Генерального секретаря НАТО про складну безпекову ситуацію на Донбасі та суттєву ескалацію напруженості, спричинену масованими обстрілами з боку контрольованих Росією бойовиків в районі Авдіївки.

Єнс Столтенберг підкреслив, що Північноатлантичний альянс зупинив практичну співпрацю з Росією, а також підтримує санкції до повного виконання Росією Мінських домовленостей.

Петро Порошенко висловив вдячність Генеральному секретарю за чітку позицію щодо засудження агресивної політики Росії та її дій на Донбасі. Він також подякував за послідовну підтримку суверенітету і територіальної цілісності України з боку НАТО та відзначив важливість збереження трансатлантичної єдності в реагуванні на триваючу агресію Росії.

Глава Української держави підкреслив важливість практичної допомоги, яку надає НАТО Україні для зміцнення обороноздатності та реформування сектору безпеки і оборони відповідно до стандартів Альянсу.

Під час зустрічі було домовлено активізувати подальшу роботу в рамках цільових Трастових фондів НАТО на підтримку України.

Петро Порошенко також запросив делегації Північноатлантичної Ради НАТО здійснити візит в Україну в 2017 році.

[Інтернет-портал Президента України](#)

Президент затвердив Концепцію вдосконалення інформування громадськості про співробітництво України з НАТО на 2017 – 2020 роки**21.02.2017**

Президент Петро Порошенко підписав Указ «Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості про співробітництво України з НАТО на період 2017-2020 років».

Згідно Указу, Кабінет Міністрів України у місячний строк має розробити та затвердити план заходів щодо реалізації Концепції на поточний рік, а до 15 грудня кожного року Уряд має затверджувати план заходів щодо реалізації Концепції на наступний рік. На Уряд також покладається координація діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади з реалізації поставлених завдань.

У документі зазначається, що Україна вибудовує нові підходи до забезпечення національної безпеки, виходячи з довгострокової цілі приєднання до загальноєвропейської системи колективної безпеки, основою якої є НАТО. З цією метою держава здійснюватиме інтеграцію до європейського політичного, економічного, правового простору з метою набуття членства в Європейському Союзі, а також поглиблюватиме співробітництво з Північноатлантичним альянсом з метою досягнення критеріїв, необхідних для набуття членства у цій організації. Йдеться про подальше поглиблення співробітництва України з Альянсом у впровадженні глибинних демократичних реформ, використанні потенціалу та практичної допомоги держав – членів НАТО у підвищенні

обороздатності нашої держави для протидії агресії Російської Федерації, а також у сфері реформування сектору безпеки і оборони та оборонно-промислового комплексу за стандартами НАТО.

Затверджена Главою держави Концепція спрямована на підвищення рівня підтримки громадськістю державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції та рівня довіри громадян України до НАТО як ключової інституції у зміцненні міжнародної безпеки.

Її реалізація має забезпечити якісне інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції, зокрема шляхом роз'яснення засад, принципів, політики та діяльності НАТО, змісту і засад взаємодії України з НАТО, стану та перспектив такого співробітництва, а також ролі НАТО у зміцненні міжнародної стабільності і безпеки. Зокрема, пропонується проведення на постійній основі брифінгів з актуальних та поточних питань співробітництва з НАТО, конференцій, круглих столів, семінарів, інформаційних заходів на тему євроатлантичної інтеграції України, днів євроатлантичного партнерства та тижнів НАТО.

Крім того, має бути забезпечено функціонування тематичного веб-порталу «Україна – НАТО» та оновлення офіційних веб-сайтів органів державної влади щодо державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції. Також пропонується активізація співпраці з Мережею партнерства Україна – НАТО під егідою Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань воєнної реформи високого рівня та започаткування відзначення щороку 9 липня річниці підписання Хартії про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору.

У Концепції також пропонується створення теле- і радіопрограм з роз'ясненням державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції, підготовка та видання підручників і навчальних посібників, аналітичних матеріалів та іншої інформаційної продукції з питань євроатлантичної інтеграції для загальноосвітніх та вищих навчальних закладів, а також проведення тематичних навчань, курсів і семінарів для їх учнів та вихованців, учнів, слухачів професійно-технічних навчальних закладів і студентів (курсантів) вищих навчальних закладів.

Реалізація Концепції забезпечуватиметься центральними і місцевими органами виконавчої влади та іншими державними органами за рахунок і в межах бюджетних призначень, передбачених центральним органам виконавчої влади, іншим державним органам на відповідний рік, інших джерел, не заборонених законодавством. Також для її впровадження можуть бути залучені фінансові можливості вітчизняних і міжнародних бізнесових організацій, фондів, неурядових організацій тощо.

Органи влади також мають надавати максимальне та всебічне сприяння неурядовим організаціям, активістам та волонтерам у рамках підготовки, організації та проведення заходів з інформування та роз'яснення державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції.

Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Інтернет-портал Президента України

НАТО у фокусі тижня**Мюнхенська безпекова конференція: пост правда, пост захід,
пост порядок****18.02.2017**

Лідери західних країн, що зібралися у Мюнхені, шукали шляхи до спільного подолання викликів, які постали передовсім перед країнами Європи

Напередодні конференції був опублікований Мюнхенський безпековий звіт із промовистою назвою “Постправа, постзахід, постпорядок”. “Ліберальні демократії довели свою вразливість до дезінформаційних кампаній у міжнародній політиці постправа. Громадяни демократій дедалі менше вірять, що їхні системи спроможні на позитивні для них результати, і тому дедалі більше надають перевагу національним рішенням та закритим кордонам над відкритістю і глобалізацією”, - пише у вступі до звіту багаторічний голова Мюнхенської безпекової конференції, німецький дипломат Вольфганг Ішінгер. Він відзначає, що ми опинилися в часі, коли США із гаранта міжнародної безпеки може перетворитися на країну, що веде націоналістичну міжнародну політику. “Ми можемо тоді постати на межі “постзахідного світу”, додає він, и пояснює: це світ, де незахідні суб'єкти формують міжнародні відносини, часто паралельно або навіть на шкоду саме тих багатосторонніх механізмів, які стали основою для ліберального міжнародного порядку, починаючи з 1945 року. “То чи не входимо ми в еру постпорядку?”, - запитує Ішінгер. Очевидно, що на це питання не буде відповіді найближчим часом. У перший день конференції, попри явну невпевненість, учасники дискусій наполягали на тому, що до краху Заходу поки що далеко.

У панелі із такою промовистою назвою "Майбутнє Заходу: крах чи повернення" брав участь президент України Петро Порошенко разом із польським президентом Анджеєм Дудою, американським сенатором Джоном Маккеєм та міністрами закордонних справ Великої Британії Борисом Джонсоном та Нідерландів Бертом Кундерсом. У програмі першого дня ця панель була другою. Відкривав її американський сенатор-республіканець Джон Маккейн. На початку своєї промови він наголосив, що впродовж сорока років, протягом яких він бере участь у цій конференції, не може пригадати року, коли б мета її була більш важливою. Раніше, зазначив він, тема на кшталт “Чи виживе Захід” могла би викликати звинувачення у алармізмі та перебільшенні ранише. “Але не цього року. Якщо коли й був більш важливий час поставитися до цього питання надзвичайно серйозно, то це цього року”, - зазначив Маккейн.

І у промові Маккейна, і у пізнішій відповіді на запитання модератора Яна Бреммера чулася скептичність щодо нової американської адміністрації. “Я знаю: в Європі та світі є серйозне занепокоєння, що Америка складає повноваження світового лідера. Я можу говорити лише за себе, але я також не вірю, що це той меседж, який ви почуєте від усіх американських лідерів, що приїхали на ці вихідні до Мюнхена”, - зазначив Маккейн. Бреммер звернув увагу на те, що сенатор жодного разу у своїй промові не згадав про нового американського президента. Маккейн намагався уникнути прямої відповіді на це запитання, говорячи натомість про сильну команду Трампа, яка займається національною безпекою, виборі Джеймса Меттіса на посаду міністра оборони. Останній разом із міністром оборони Німеччини Урсулою фон дер Лейєн відкривав безпекову конференцію. Меттіс відзначав відданість Америки НАТО, а п'яту статтю Північноатлантичного договору назвав фундаментальним зобов'язанням. “Як і багато хто тут, ми приїхали із Брюсселя, де була зустріч міністрів оборони країн НАТО. Там я побачив, що трансатлантичний зв'язок є

сильним. Мої колеги-міністри не мають ілюзій щодо загроз, з якими ми стикаємося", - зазначив Меттіс під час виступу. Однак ані слова Маккейна, ані запевнення Меттіса не заспокоювали учасників обговорення щодо політичних намірів США, хоча і щодо майбутнього Заходу скепсису не було.

На думку польського президента Дуди, аби розглядати майбутнє Заходу з точки зору "повернення", а не краху, необхідно задовольнити потреби у двох аспектах: єдності та відповідальних урядах. "Як президент Польщі, я дуже добре знаю, що розділення Заходу ніколи не приносили нічого хорошого для Центральної Європи", - зазначив він. Анджей Дуда також наголосив, що фундаментом сили Заходу є трансатлантичний альянс. "Наше завдання зараз - розпочати співпрацю із новою американською адміністрацією таким чином, щоб це дозволило зберегти спільний інтерес євроатлантичної спільноти. Під "спільним інтересом" я маю на увазі безпеку."

Звертаючись до Петра Порошенка, модератор панелі відзначив, що ніхто серед учасників цієї дискусії не постраждав більше від необ'єднаності Заходу, ніж він. Основний меседж із промови Порошенка, який запам'ятався багатьом, звучав так: "Нічого про Україну без України". Говорячи це, Порошенко мав на увазі домовленості із Росією без участі української сторони. Цитуючи слова Невіла Чемберлена про Мюнхенську угоду ("Я вірю у мир для нашого часу"), Порошенко відзначив, що не варто вірити у добру волю тих, хто довів, що її немає.

Міністр закордонних справ Великої Британії Борис Джонсон який мав слово після Порошенка, розпочав промову із висловлення "стовідсоткової підтримки Україні". Закликаючи "триматися наших цінностей", він вкотре нагадав, що Захід має бути стійким у накладанні санкцій, якщо одна країна "анексувала частину території іншої країни".

Під час всіх трьох панелей першого дня їхні учасники роздумували про майбутнє ключових акторів західної безпеки: ЄС та НАТО, а також майбутнє Заходу. Участь українського та польського президентів у панелі про майбутнє Заходу виглядало справді символічно, адже Захід тримає оборону зараз саме на східному кордоні.

Під час дискусії "Майбутнє Європейського Союзу: об'єднаний чи роз'єднаний", що була першою на конференції, учасники говорили про виклики, з якими стикається зараз ЄС. Розпочинаючи дискусію, модератор Філіп Стівенс, перерахував їх усі: економічне зростання, популізм, міграційна криза, безпека на Сході та Півдні та Brexit. Президента Литви Далю Грібаускайте, що була серед спікерів на цій панелі, він запитав про пріоритетність цих викликів для глав держав ЄС.

"Ми не маємо вибору щодо виставляння пріоритетів за цими проблемами", - відповіла Грібаускайте. За її словами, часом усі ці питання розглядаються паралельно, а деякі проблеми можуть мати різні виміри. Міграційна криза, наприклад, водночас може нести у собі й безпекову загрозу. В унісон з іншими лідерами вона наголошувала на потребі тіснішої співпраці між партнерами в ЄС та НАТО, а також більшої уваги та фінансових ресурсів для власної оборони.

Під час другого дня конференції, який вважають основним, очікують на виступ віце-президента США Майкла Пенса та німецької канцлерки Ангели Меркель. Перший вкрай важливий для європейських партнерів, які намагаються зрозуміти реальну американську позицію та зовнішньополітичні наміри.

Перший день Мюнхенської безпекової конференції дав зрозуміти, що з кожним роком викликів для Заходу та його цінностей стає все більше і цей рік буде критичним у пошуку вирішення бодай для декількох із них. Важливо також зрозуміти, що це передбачає значно менше уваги ситуації в Україні. Вже завдання для української влади, щоб це питання й далі трималося на порядку денному.

Тиждень

Зовнішня політика

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Зовнішньополітичні пріоритети України в умовах війни

За останні кілька тижнів основний вектор зовнішньополітичних дій України був зосереджений у напрямку Сполучених Штатів Америки та пошуку рішень для деескалації конфлікту на Сході. Варто відзначити певні позитивні зрушення і ясність у відносинах України та Америки. Відбулося ряд зустрічей як Президента України так і міністра закордонних справ України з представниками уряду США.

Найважливіший сигнал для України пролунав на полях Мюнхенської конференції від віце-президента США Майка Пенса, який є ключовою фігурою у формуванні зовнішньої політики США. Під час зустрічі з Президентом України він заявив: «Потрібно домогтися, щоб Росія виконувала Мінські угоди, починаючи з деескалації ситуації. І я хочу сказати, що США і надалі вимагатимуть, щоб Росія несла відповідальність». [1]

Як відомо, у лютому Україна головувала у Раді Безпеки ООН. Постійний представник США при ООН Ніккі Гейлі під час засідання Радбезу заявила, що нинішня адміністрація США досі розглядає можливості посилення взаємодії з Росією, однак вважає неприйнятним робити це за рахунок задоволення Москвою власних геополітичних інтересів та агресії проти інших країн, передусім, України. Також, Пані Гейлі наголосила, що Америка продовжує стояти разом з народом України: «Росія намагалась завадити змінам, які вимагав український народ. Росія окупувала Крим та спробувала анексувати частину території України. Ці дії Сполучені Штати не визнають». [2]

У ході засідання РБ ООН прозвучала ще одна заява з осудом Росії. Крістофер Клейн, міністр-радник американської делегації, засудив загрози спостерігачам ОБСЄ і захоплення їх безпілотною бойовиками ДНР та закликав Росію і підтримуваних нею сепаратистів почати з припинення вогню на сході України. [3]

У пошуках рішень для врегулювання конфлікту на Сході України, під час Мюнхенської конференції відбулася зустріч глав МЗС у «нормандському форматі». Однак, ефективність імплементації рішень цієї зустрічі залишилася на нульовій позначці. За словами П. Клімкіна, на сьогодні немає ефективної заміни «нормандському формату», оскільки цей формат не тільки люди, це – країни, зокрема Німеччина й Франція, що багато інвестували в цю проблематику. Однак, Міністр не виключає певних змін, які можуть принести додану вартість. [4] Очевидно, такі зміни можливі після виборів у Франції.

Проаналізувавши інтерв'ю міністра можна виокремити ще кілька тенденцій щодо зовнішньої політики України. За словами Клімкіна, Трамп не звертатиме особливої уваги на зовнішню дипломатичну символіку, однак зосередиться на суті. З цього випливає, що і Україна буде розглядатись ним через призму внутрішніх політичних процесів, які нажаль, залишають бажати кращого. Зважаючи на такі випадки, як візит Тимошенко, лист Артеменка, Пінчука, лобізм окремих осіб в американському уряді, складається ситуація, що Україна втрачає свою монолітну внутрішню суб'єктність і вносить дисонанс у її сприйняття як Сполученими Штатами так і Європою. Ще одним внутрішнім протиріччям України є відносини з окупованими територіями, а точніше торгівля з ними. З одного боку, на дипломатичному полі лунають офіційні заяви осуду російської окупації, та прохання про підтримку світу, проте, не припиняється торгівля з Росією і окупованими нею територіями. В подальшому це може призвести до зняття санкцій з Росії та послабить підтримку України з боку світових лідерів. Також, зі слів міністра основна ставка зовнішньої політики буде на системну публічну дипломатію. Однак, виникає питання, чи буде вона ефективною, якщо внутрішні процеси не відобразатимуть реальність зовнішніх заяв?

Позиція країн Заходу щодо врегулювання конфлікту на Донбасі збігається в одному – вони не бачать альтернативи Мінським домовленостям. Однак, як зазначив П. Клімкін: «...легалізація там російської реальності, російського протекторату означає бомбу, яку я колись порівняв із ядерною, у центрі Європи. Вони мають розуміти: якщо в питанні Мінська все просуватиметься в такому порядку, як того хоче Москва, - то готується все для того, аби зруйнувати не тільки українську, а й європейську реальність».[4]

Підсумовуючи, варто відзначити, що сьогодні порушився міжнародний порядок, який склався після Другої світової війни. Судячи із перших кроків адміністрації Трампа, Америка буде мислити з позиції сили і надасть преференцію жорсткій силі. У цій ситуації Україні з відкритим збройним конфліктом на Сході та окупацією Криму необхідно мати підтримку США, як головного партнера у вирішенні внутрішніх проблем, а також, як інструмент тиску на Росію. Судячи із заяв офіційних представників США, курс Трампа щодо посилення відносин з Росією децю змістився. Можна передбачити певну співпрацю США та РФ у сфері протидії ісламського екстремізму, однак глобальних угод не варто очікувати. Росія достатньо себе скомпрометувала і викликала як мінімум осторогу до себе. Очевидно, також, що США зберігатимуть санкції проти Росії. Поставки зброї Україні не варто очікувати, натомість можна розраховувати на подальшу співпрацю щодо навчань та тренувань збройних сил України.

З огляду на те, що Росія не збирається виконувати свої зобов'язання у рамках Мінських домовленостей, Україні важливо утримати дипломатичний фронт і об'єднати навколо себе країни Заходу, які послідовно підтримуватимуть її і тим самим обмежити Кремль у можливості приймати глобальні рішення. Про це вже йшлося на засіданні РБ ООН, де П. Клімкін виступив з ініціативою реформувати РБ ООН щоб уникнути зловживання правом вето.[5]

1. http://24tv.ua/rosiya_maye_vidpovisti_za_nevikonannya_domovlenostey_po_donbasu_pens_n783637
2. <http://umoloda.kiev.ua/number/o/2006/108997/>
3. <http://ua.112.ua/polityka/ssha-v-oon-zaklykaly-rosiiu-i-boiovykiv-dotrymuvatysia-minska-375013.html>

4. <http://gazeta.dt.ua/internal/pavlo-klimkin-nam-usim-neobhidno-nalashtuvatisya-na-te-scho-borotba-z-rosiyskoyu-agresiyeyu-ne-zakinchitsya-ni-zavtra-ni-pislyazavtra-.html>
5. <http://www.pravda.com.ua/news/2017/02/21/7136085/>

Двосторонні відносини

США

Україна і питання Криму залишається серед пріоритетів для нової Адміністрації США – зустріч Президента України та Віце-президента США

18.02.2017

У рамках робочого візиту до Німеччини, Президент України Петро Порошенко провів зустріч з Віце-президентом США Майком Пенсом. За підсумками зустрічі Глава Української держави повідомив, що Україна залишається одним із пріоритетів у політиці нової Адміністрації США.

«Ще раз отриманий потужний сигнал про те, що США є з Україною, що для нової Адміністрації США – Україна знаходиться серед перших пріоритетів. Питання Криму і рішуча боротьба за звільнення Криму також залишається серед пріоритетів», - підкреслив Петро Порошенко під час спілкування зі ЗМІ.

Глава держави наголосив, що зустріч з Віце-президентом США тривала майже вдвічі довше запланованого часу. Петро Порошенко та Майк Пенс детально обговорили координацію дій щодо ситуації на Сході України та російської окупації територій на Донбасі, а також координацію ефективних кроків і формування українського порядку денного щодо переговорів з РФ.

«Був приємно вражений дуже доброю поінформованістю Віце-президента США про деталі процесу, який відбувається», - зазначив Глава держави.

Президент України також запросив Віце-президента США відвідати Україну з візитом.

Глава Української держави зазначив, що його зустрічі в рамках Мюнхенської конференції з питань безпеки підтвердили потужну солідарність з Україною.

«Дуже важливо, що сьогодні і вчора Україна залишалася серед перших і головних тем на безпековій конференції. І ми отримали чергове підтвердження потужної світової солідарності з Україною, допомагаючи нам під час російської агресії», - підкреслив Петро Порошенко.

Президент ще раз наголосив, що вирішення жодних питань за спиною України не планується і не буде.

Інтернет-представництво Президента України

Румунія

Павло Клімкін подякував Теодору Мелешкану за підтримку Румунією територіальної цілісності

18.02.2017

Міністр закордонних справ України Павло Клімкін під час Мюнхенської конференції з питань безпеки провів зустріч з Міністром закордонних справ Румунії Теодором Мелешкану.

Павло Клімкін привітав румунського колегу з призначенням на посаду та подякував за послідовну підтримку України офіційним Бухарестом у протистоянні російській агресії.

Керівники зовнішньополітичних відомств обговорили ключові питання порядку денного відносин між Україною та Румунією, зокрема, проведення у 2017 році засідання Українсько-румунської спільної президентської комісії.

Теодор Мелешкану запевнив, що Румунія підтримуватиме Україну та її зусилля у будь-якому міжнародному форматі, який сприятиме відновленню територіальної цілісності України.

Урядовий портал

Швеція

Павло Клімкін зустрівся з Міністром закордонних справ Королівства Швеція

18.02.2017

У рамках роботи Мюнхенської конференції з питань безпеки Міністр закордонних справ України Павло Клімкін зустрівся з Міністром закордонних справ Королівства Швеція Маргот Вальстрьом.

У ході зустрічі глави зовнішньополітичних відомств приділили важливу увагу російським провокаціям в Авдіївці та шляхам врегулювання ситуації на Донбасі.

Міністри також обговорили взаємодію обох країн у рамках роботи в Раді Безпеки ООН, де наразі головує Україна.

Маргот Вальстрьом запевнила свого українського колегу у незмінності подальшої підтримки України з боку Швеції, територіальної цілісності та суверенітету нашої держави. Швеція і надалі рішуче засуджуватиме агресію Росії проти України і робитиме все можливе для збереження єдності серед країн-членів ЄС у питанні засудження агресивної політики Кремля.

Урядовий портал

Канада

Відбулася зустріч Павла Клімкіна з Міністром закордонних справ Канади

18.02.2017

18 лютого ц.р. під час Мюнхенської конференції з безпеки відбулася зустріч Міністра закордонних справ України Павла Клімкіна з Міністром закордонних справ Канади Христею Фріланд.

У ході зустрічі сторони обговорили питання українсько-канадського двостороннього співробітництва.

Міністри обмінялися думками щодо перспектив активізації українсько-канадської торгівлі після набуття чинності Угодою про вільну торгівлю між двома державами.

Павло Клімкін детально поінформував співрозмовницю про ситуацію на Донбасі, зокрема, щодо нещодавньої ескалації насильства в районі Авдіївки, спричиненої російськими військовими та підтримуваними Росією бойовиками, а також стосовно численних порушень прав людини у тимчасово окупованих Росією АР Крим та м. Севастополь.

Христя Фріланд запевнила у повній підтримці Канадою України в контексті агресії Росії проти нашої держави.

Урядовий портал

Опір російській гібридній війні

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Загострення гібридної інформаційної війни в Україні: маніпулювання паспортами, листами та окупованими територіями

Останні два тижні стали інформаційно насиченими для України. Заяви на Мюнхенському саміті, визнання Росією паспортів ЛНР та ДНР, лист депутата Артеменка Президенту США щодо оренди Криму, блокада на Сході і все це збігається у часі та супроводжується інформаційними ідеологічними меседжами певних груп.

18 лютого, поки в Мюнхені обговорювали питання міжнародної безпеки та питання врегулювання конфлікту на Донбасі у форматі нормандської четвірки, В. Путін підписав указ про визнання Росією паспортів, реєстраційних номерів автомобілів та інших документів, виданих керівництвом ЛНР та ДНР. За цими паспортами, які не визнає ні Київ ані світова спільнота, дозволяється також в'їзд до Росії. В указі не згадуються ДНР та ЛНР як такі, проте, вказано, що документ діятиме до врегулювання політичної ситуації в окремих районах Донецької та Луганської області. [1]Фактично, це означає, що Росія не визнає себе стороною конфлікту (і не збиралася цього робити).

Де-факто, ці всі маніпуляції з паспортами означають, що **Путін легітимізує території Донбасу через паспортизацію, порушуючи норми міжнародного права. Нагадаємо у Криму це було за таким алгоритмом, що спершу видавалися посвідчення росіянина, а потім російські паспорти.**

Очевидно, що підписання згаданого указу було відповіддю на негативні заяви світових лідерів стосовно Росії та її осуд з боку США. Основна риторика Мюнхену щодо Росії була такою, що вона має нести відповідальність за свої дії на сході України. Таким чином, Путін застеріг світову спільноту, що він контролює ситуацію на кордонах з ЄС і може робити тут усе, що захоче. Він продовжує демонструвати свою силу Заходу та намагається досягнути капітуляції України. Цей акт Кремля, ще раз доводить, що попри всю дипломатичну риторику РФ, вона не збирається виконувати будь-які свої зобов'язання, це лише є прикриттям для ведення військової агресії.

Іншим, і найбільш адекватним сценарієм стало б визнання Росії міжнародною спільнотою як воюючої сторони в усіх

міжнародних документах, що стосуються України. Українська влада також, має офіційно визнати окупованими територіями окремі райони Донецької і Луганської областей та факт війни з Росією і діяти відповідно до Гаазької конвенції 1907 року, де чітко вказуються права і обов'язки сторін конфлікту. Однак, гібридність цієї війни полягає ще й у тому, що з тих чи інших причин, ніхто не хоче змінювати стан речей.

Якби усе це було виконано, тоді б і не стояло б питання блокування військовими залізничних перевезень товарів через лінію зіткнення, яке триває з 25 січня і тиждень тому набрало нових обертів. Нині, майже до кожного громадянина України прийшло усвідомлення, що на війні заробляють.

Ще однією резонансною подією стала передача американській адміністрації листа депутата Андрія Артеменка щодо плану мирного врегулювання конфлікту на Донбасі та скасування санкцій США проти Росії. Згідно з цим планом, Росія, зокрема, мала б вивести свої збройні формування з Донбасу в обмін на проведення в Україні референдуму щодо можливої передачі Криму в оренду РФ на 50 чи 100 років. Після закінчення строку оренди на півострові має бути проведений референдум для остаточного вирішення питання його територіальної приналежності. Тим часом контроль над Донбасом та над кордоном має бути переданий Україні.

Андрій Артеменко є членом фракції Радикальної партії України. У 2002 році Артеменко був затриманий за обвинуваченням у розкраданнях в особливо великих розмірах коштів Міністерства оборони у відомчому футбольному клубі «ЦСКА-Київ», президентом якого він тоді був. Загалом Артеменко провів у СІЗО понад 2,5 роки, після чого його звільнили на поруки групи народних депутатів. Згодом усі обвинувачення щодо нього були зняті.[2]

Наскільки адекватним і розумним був вчинок депутата важко ідентифікувати. З одного боку, це можна розцінити, як розуміння, що в Україні нині є підстави для зміни політичних еліт, і таким чином Артеменко намагається вгодити як Москві так і Вашингтону з метою отримання політичної підтримки. З іншого боку, Артеменка слід засудити за державну зраду.

Андрій Артеменко раніше заявляв, що метою його плану є вирішення конфлікту на Донбасі, а також – що владі в Україні потрібне перезавантаження. В інтерв'ю порталу «Страна.ua» Артеменко сказав, що дострокові вибори до Верховної Ради можуть статися лише під зовнішнім тиском, який, здатен учинити Дональд Трамп.[3] Однак, пріоритети адміністрації Трампа децю змістилися.

Варто зазначити, що це вже не перший такий план врегулювання ситуації на сході. Йому передували плани врегулювання конфлікту з РФ від Віктора Пінчука, Василя Філіпчука. **Основна характерна риса, яка їх об'єднує, це тотальне злиття державних інтересів України на користь Росії і виконання усіх її вимог. Наслідком реалізації таких планів буде не тільки втрата Криму і Донбасу але і власного державного суверенітету. Тут можна відзначити, що всі ці інформаційні вливання про примирення з Росією, можуть бути цілеспрямованими для того, аби спровокувати широке їх обговорення та запустити певні механізми на їх реалізацію. Очевидно і наступне, що все це відбувається з відома Москви. Так, під благородними закликами до миру на Донбасі, приховуються такі банальні бажання, як жага до влади та грошей. Владі слід дуже жорстко реагувати на такі заяви і не допускати подальших маніпуляцій з питаннями державної цілісності та суверенітету.**

З цих наполегливих, скоординованих і зорієнтованих на російські інтереси «мирних» планів стає очевидним, що в Україні

запрацювала потужна мережа провайдерів російської інформаційної війни покликаних підготувати суспільну думку до капітуляції у війні з Росією.

1. <http://kremlin.ru/acts/news/53895>
2. <http://www.dw.com/uk/%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC-%D0%B2-%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D1%83-%D0%B4%D1%83%D1%80%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C-%D1%87%D0%B8-%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0-%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%83/a-37639973>
3. <http://www.radiosvoboda.org/a/28321143.html>